

Bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa biển đảo

1. Di sản văn hóa biển đảo Việt Nam bao gồm di sản văn hóa vật thể và di sản văn hóa phi vật thể, đó là những sản phẩm vật chất, tinh thần được các thế hệ người Việt nam sáng tạo trong quá trình lao động sản xuất, tổ chức cuộc sống gắn bó với biển đảo và tiến hành đấu tranh để bảo vệ chủ quyền biển đảo của Tổ quốc.

Về di sản văn hóa vật thể có thể kể đến hàng loạt di tích khảo cổ ở những địa điểm nổi tiếng như: Hạ long, Cát Bà, Quỳnh Vãn, Đa Bút, Cù Lao Chàm, Hoàng Sa, Trường Sa, Lý Sơn, Phú Quý, Côn đảo, Hòn Dầm... cùng với đó là những di tích về các thương cảng cổ, những con tàu đắm được phát hiện và khai quật ở những vùng biển phía Nam với hàng vạn hiện vật gốm sứ, các di vật cổ quý hiếm, hệ thống di tích phản ánh chiến công oai hùng của cha ông ta trong những cuộc chiến đấu chống xâm lăng và về tuyến đường Hồ Chí Minh trên biển trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Theo thống kê sơ bộ có tới hàng trăm di tích và cụm di tích trực tiếp hiện diện trên các vùng biển đảo và bờ biển. Những di tích này là nơi lưu giữ kho tàng hiện vật, tài liệu đồ sộ, đặc biệt quý báu, chứa đựng và phản ánh trung thực những vấn đề lịch sử, văn hóa biển đảo Việt nam.

Về di sản văn hóa phi vật thể là những phong tục, tập quán, lễ hội, sinh hoạt văn hóa tâm linh là sản phẩm phản ánh sinh động đời sống tinh thần của các cộng đồng người Việt Nam có cuộc sống gắn bó với biển đảo Tổ quốc dọc dài lịch sử. Đó là những lễ hội của cư dân ven biển vùng Quảng Ninh, Hải Phòng, Lý Sơn và những vùng ven biển miền Trung – Nam Bộ.

2. Việc phát huy giá trị văn hóa biển đảo nhận được sự quan tâm đúng mức như được đầu tư tôn tạo, tu bổ, đưa vào danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia (lễ khao lề thế lính Hoàng Sa, lễ hội cầu ngư, lễ hội Nghinh Ông, lễ cúng biển Mỹ Long). Việc trưng bày di sản văn hóa biển đảo cũng được triển khai với nhiều hình thức khác nhau ở các bảo tàng cấp tỉnh theo hình thức

chuyên đề. Trong quá trình tổ chức các hoạt động bảo vệ phát huy giá trị di sản văn hóa biển đảo có gắn với các hoạt động phát triển du lịch và phát triển kinh tế xã hội (như các di sản Hội An, Vịnh Hạ Long...) góp phần quảng bá hình ảnh đất nước con người Việt Nam và tạo ra những cú hích cho sự phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của địa phương. Tuy nhiên hoạt động bảo vệ phát huy giá trị di sản văn hóa biển đảo còn nhiều hạn chế như: chưa tiến hành điều tra, khảo sát nhằm kiểm kê toàn diện kho tàng di sản văn hóa biển đảo làm cơ sở cho việc nhận diện, xác định giá trị, đề ra định hướng, nhiệm vụ, giải pháp cho việc tổ chức các hoạt động trên. Các hoạt động thực tiễn như nghiên cứu khoa học, xếp hạng, tu bổ di tích, sưu tầm hiện vật, tư liệu hóa di sản văn hóa phi vật thể, giáo dục, quảng bá... chưa thực sự được đầu tư cả về trí tuệ và vật chất.

3. các văn kiện của Đảng và nhà nước ta đã khẳng định vai trò to lớn và nhiệm vụ đặc biệt quan trọng của việc bảo vệ chủ quyền biển đảo trong quá trình đổi mới, hội nhập quốc tế của đất nước hiện nay. Để có những đóng góp tích cực và hiệu quả đối với sự nghiệp này, cần một số nhiệm vụ tập trung giải quyết

Về nhận thức: cần xác định đây là nhiệm vụ chính trị lớn, đòi hỏi sự tham gia giải quyết của toàn Đảng, toàn dân trên tất cả các lĩnh vực kinh tế, chính trị, quân sự, văn hóa, đối ngoại... ; cần nhận thức rõ di sản văn hóa biển đảo là nguồn sử liệu, bằng chứng vật chất và tinh thần xác thực, quan trọng về kinh nghiệm ứng xử với biển đảo của các thế hệ người Việt Nam, đặc biệt là chủ quyền của Việt Nam ở biển Đông; hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa biển đảo cần được đẩy mạnh như là đòi hỏi cấp thiết.

Nhiệm vụ cụ thể:

- Về bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử văn hóa:

Đẩy mạnh việc kiểm kê, lập và công bố danh mục tích có trên các đảo và vùng ven biển phản ánh về văn hóa biển đảo và chủ quyền của Việt Nam ở

Biển Đông theo quy định của pháp luật về di sản văn hóa, tiếp tục nghiên cứu, lập hồ sơ xếp hạng các di tích thuộc đối tượng này.

Tập trung đầu tư tu bổ, tôn tạo, phát huy giá trị các di tích phản ánh về văn hóa biển đảo, đặc biệt là các di tích phản ánh lịch sử tổ chức đấu tranh bảo vệ chủ quyền của cha ông ta.

Thành lập và đầu tư kịp thời cho sự ra đời và hoạt động hiệu quả của Trung tâm Khảo cổ học dưới nước đảm nhiệm việc nghiên cứu, khai quật, bảo vệ và phát huy giá trị kho báu di sản văn hóa Việt nam đang ẩn chứa duwovic lòng biển.

- Về bảo vệ phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể

Triển khai công tác kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể trên toàn bộ các tỉnh, thành phố vùng biển để nhận dạng và xác định đúng đắn, toàn diện giá trị của kho tàng này.

Phục hồi, duy trì các lễ hội cổ truyền phản ánh và tôn vinh truyền thống ứng xử tốt đẹp của các thế hệ người Việt Nam với biển đảo

Đẩy mạnh công tác nghiên cứu, sưu tầm, tư liệu hóa di sản văn hóa phi vật thể về biển đảo, trên cơ sở đó xây dựng ngân hàng dữ liệu về văn hóa phi vật thể biển đảo Việt Nam.

- Về hoạt động bảo tàng

Chú trọng triển khai hoạt động nghiên cứu sưu tập hiện vật, tổ chức trưng bày nhằm nổi bật các giá trị văn hóa biển đảo của địa phương và Việt Nam.

Tổ chức trưng bày chuyên đề về văn hóa biển đảo và chủ quyền biển đảo của Việt Nam đặc biệt là chủ quyền đối với Hoàng Sa và Trường Sa tại các bảo tàng quốc gia, bảo tàng chuyên ngành, chuyên đề.

Chỉnh lý, bổ sung nhà trưng bày về chủ quyền Việt Nam ở Hoàng sa, Trường sa tại Lý Sơn. Quan tâm đầu tư bảo vệ và phát huy giá trị các di tích có liên

quan tại đảo Lý Sơn, góp phần khẳng định chủ quyền của Việt Nam đối với Hoàng Sa và Trường Sa, tôn vinh các thế hệ người Việt Nam đã bền bỉ, kiên cường chiến đấu bảo vệ chủ quyền thiêng liêng của Tổ quốc.

Tranh thủ sự đóng góp tâm huyết, trí tuệ của các cán bộ quản lý, nhà khoa học tiến tới thống nhất nhận thức về sự cần thiết thành lập một bảo tàng chuyên ngành có nội dung trưng bày toàn diện về biển đảo, văn hóa biển đảo và chủ quyền biển đảo của Việt Nam trong lịch sử và hiện tại.

- Đẩy mạnh hoạt động hợp tác quốc tế trên lĩnh vực bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa biển đảo là nhiệm vụ quan trọng và cần thiết. Kết quả của việc triển khai nhiệm vụ này không chỉ giúp quảng bá di sản văn hóa biển đảo và hình ảnh đất nước con người Việt nam.

- quán triệt và thực thi hiệu quả của nhiệm vụ thuộc lĩnh vực bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa biển đảo gắn với nhiệm vụ phục vụ phát triển du lịch nói riêng, phát triển kinh tế, văn hóa, quốc phòng và an ninh đất nước nói chung./.